

כ"ש לדבר מזה, כמפורש צ"ק דעתה, ובהך דבית ועליו (צ"מ ק"ז א'), שם גופא פשיטא דחוב גמור מצעדי' לצעדי' ולסופך כמפורש בירושלמי שם, וכיון דחוב הוא צ"ד יורדים לנכסיו חף שבמקום אחר, כ"ש לאותו מקום המשותף, ולכולם יש זכות בו שיהיה לאותה לכל הבנין, ולהשתמש בו השמימי קדושה כל היום, שיוכלו להשכירו או למוכרו אם ח"א בשכירות, וצ"ד עדיף טובה מהא דבית ועליו בדבר והסופך, דהתם חזי הלך צעדי' לדידיה קאת גם בלא בנין למשנה פירי וכו', ובעת שדר בו הצירו לא חזי ליה כלל, והבא חסכא, בלא בנין לא חזי כלל, ובהבנותו וימכר להבנו ושתמש בעל המקום בו צ"ד חף כלל הבנין ככל ישראל חציריו, ועוד דהתם רשאי צעדי' בשלם להניח פנוי ולהפוך בו בורות לולא צעדי' ומ"מ כפון ליה, כ"ש כאן דכל זכותו רק בהיותו בנוי, ואז יש לו יחרון לעמוד בקציעות, ע"כ פשוט לדעתו שמי שלא יתן כפי הכרחו ימכרו מקומו או ישכירו, ואף מי שחן לו מקום שותף הוא וחייב לתת כערכו.

ודרך אגב ע"כ ברעיוני בזה דבכ"ז כחצר השותפים, ליישב דברי הרמב"ם שפסק (פ"י מדרים ה"ד) כראצ"י ר"פ השותפין (גדרים מ"ה צ') ופסק (שם ה"ב) דשומים חסורים בשל אותה העיר, ודברי הלח"מ ח"ט נוחים לי, ובהחיותו הניד שחמך רק מחומר הקושא, ורלתי לאח"י ז"ל בהבנותיו לסמ"ק (מלך פ"א) חצר ליישב זה ע"י מ"ש בפרק משולין (ב"ה ל"ט ב'), אך בענין לא חצין דבריו, ולהס"ד דאזתה סוגיא היתר רק למלכות מהבזר משום ברירה דחלוקת המים ממש, אבל שימוש בחצר שאין בו דין חלוקה הוי כבזר לרחייה ואסור, אבל לראצ"י דברי מה בין רחוב להצר, וכ"ש בבכ"ז דמלך למד יאסר יותר מחצר, ומ"ש דלא מלי לסולקי נפשיה, הא גם בחצר לא הצריכו שילך כ"א צעה מיוחדת אלא שאומר לתוך שלי וכו', וכ"כ בבכ"ז מ"ע אסור, וצ"ל דס"ל להרמב"ם דרבה ורז יוסף בריש השותפין פלגי דין גוד או אגוד, דר"י ל"ל דין גוד או אגוד, ויכ"מ קאת בבכ"ז י"ב ב' דאל"א חצי הא דר"י דשמואל ה"א, אבל רבה ס"ל כהלכתא דאמרין גא"א, וכיון שבה השותף גדול בחלקו עד שיוכל לקוח חצירו להעמידו בידו, ואף חלק חצירו משועבד לו בזה אם חזו רואה לקנותו, כ"ש שהצירו חצי לאסור עליו שמוש בנדר, ול"ד לדל אותה עיר דאין בו דין גא"א. ומל"ט ע"י גא"א חף לכ"א בחלקו גבי חמכתא שם אי לאו דכל הד צריך לחרוייהו, ומ"מ לא פסק כראצ"י אליבא דרבה להביר גם ביש בה דין חלוקה, דלא פסיקא ליה בהמורא דפסקו כראצ"י, אי כרבה ס"ל אי כר"י, ומספק חלון לחומה ביש בה דלמא חצרי כר"י ולרבה אין הלכה כראצ"י, ולאסור בשל אותה העיר דלמא עמימ דראצ"י או דרבה אליבא דרבה משום גא"א, כדי לקיים סת"מ להלכה, וצ"ד וצ"ד ממי כותהו, ועפ"י פירוש הנ"ל חלון מודה רצ"י, ונעלמה ממני כותהו, ועפ"י פירוש הנ"ל חלון י"ל דסבר דע"כ ראצ"י משום גא"א דכחו יפה לקוח את חצירו שימכור אם חזו רואה לקנות, ואמר דעמדה ומכרו גלי דעתיה דניהא ליה במכירה ולא יפה כחו משום גא"א, דרבה בורע כחו שמועד למכור להצירו יותר מלקניה.

סימן טז

להג"ל בענין שליח לקבלה.

ע"ד הגט שנמסר באדעסעט לשליח לקבלה, ולא שם השליח אל האבא רק שלא כתב בהחיותו ג' דיונים וגם הצעל שנמסר הכע לידו, ולא יכלו רק החיות הרב המוכרם שבהם, והעלה כה"ר לחוש בכל שליח לקבלה אם למסור לידו

והנה בירושלמי אמשנה דאין משידים (ובמות פט"ו ה"ג) מיייתי ברייתא דאח"כ אהב מחזירו צין בגופו צין בכליו, ופריך מתניתין, ומשני בעשין להשתנות, ופירש במשכ"י שם דכליו בגרועים חיירי, ודחוק מאוד שסתם הירוש' כגון זה, וגם דלא מיייתי בצבלי הכך ברייתא דל"ה לשאלה, ולדבריו הנ"ל יוחא, דקמ"ל קרא דיש חזרה ע"י כלים או במובהקין או בעדים, ולמ"ד סד"ר דגופו ע"כ במובהקין ציור אין הרבנותא דקרא רק שוחזר ע"י כלים עכ"פ בעדים ולא יחוש לשאלה.

והנה הא דאח"כ לא מושלי חגיגי חזו נמנע לגמרי, דא"כ לא הוה פריך מיד, אלא לא שביה, וכמ"ש הרד"ב בתשובה תשפ"ח לענין סימן מובהק, וצ"ד לא שמענו מעולם שישאל אדם בגד חול בהיותו לבוש בו בדרך, וגם שאר הבגדים, אם שם הפוסקים דבמוך לו לא מהני, ראוה הם בכב"ג שקבוצים בהפוסתו, ומי זה יקבור כליו בלי תועלת, ועוד דהתם בגוף שלם וכליו מופשטים הוי ריעותא שאין עליו, אבל כאן שנקב הבגד אין זה ריעותא מה שאין עליו ממש, וגם גבי מלא בגד צין כליו מהני וכ"ש צ"ד.

וראיתי צמטנות ועקב שם שהוכיח מדוכותי רבא דסימנין דאורייתא משטרות דל"ה יוחא ליה, א"כ כדחת מלא בהפוסת וכו' ע"כ מה"ה ל"ה לשאלה, ולדעתו מלבד שיקר הראיה הלשוה, דרבא לשעתו סוכרה לומר דל"ה לשאלה ממשנה דהפוסת, אבל לדין דמפלגין גם צין שטרות לאיסור אפשר דחיישין צאיסור לשאלה, וצמטנות מהדרין מדרבנן צסימן כלים, אך לבד זה הוא נגד גמרא דיבמות אמשנה דאין משידין צשניו קמא שאמרו צפירוש לרבא דאי סד"א טעם כלים משום שאלה, וצ"ל פשוט דכיון דחומר שטרות משאר ממון משום דלא יוחא ליה, אבל לגבי חששא דעלמא הוי ככל ממון, א"כ לשאלה דל"ה דהוה שאלה דחד, ואפשר הו לומר דלשאלה דריש חיישין גם מדרבנן, ומשנה דשטרות חיירי צידועים לנו הלוח והמלוה עפ"י עדי השטר, והספק ציניס, וכו' שאלה דיוחד, ככל המשניות דשם לפניה ולחציה דאורייתא ע"כ בכב"ג, וכשיטת הש"ך לדעת הרמ"ם ז"ל (הר"מ סי' ס"ה ס"ק ל"א) ודאמר שם ש"מ קשר סימן היינו נמי לגבי לוח, ולהכי לא הוה מלי לשנויי שהמנין סימן לדעה הרא"ש ז"ל שם, דכיון שאין שום סימן מושל לגבי הלוח חפילו נקב צלא"פ כמ"ש ז"ל שם, א"כ ח"א לתת קצבה לדבר, דאם נאמר דהנהיג מכרזין הא יצין שבה שגלה דפחות אין מכרזין, ואם נקוב ארצות ויחר עד עולם יצין כמה הם לכה"פ, הלכך ל"ל ממכרזין משום הקשר והכרובה, וממילא גם המנין סימן, וצ"ה חמה בהפארת שמואל כל הרא"ש והנ"י ז"ל, ע"ש.

סימן טז

להרב מקוברין. — בזכות המתפללים בבית הכנסת.

בדיק לן מר בענין בבכ"ז שנשקף אם בעלם הזקת המקומות בכדי למכור מהדש צעלוי מקה, ואם מחויבים האנשים שמתפללים שם ואין להם מקומות לשאת בשול צין החדש, שאין צדי צעלי המקומות לבד לצנויה, לעד"י ברור שכל הקהל בותפין הן בדבר של העיר כ"א לפי חלקו, זה להפלה בלא קציעות מקום וזה זכה מקומו, וכשנשקף יתן כ"א לצנין ההדש כפי השומא, צעלי המקומות הגבוהים ירבו והירודים ימעטו ואשר אין לו מקום יגרע עוד, ובכ"ז החיוב על כל המתפללים לתת מה, וגם כפי ערך מסח ידס לדקס עבזר עניים ואין ממלמין בבאלה, רק צמרכה שמאים, ולגם יהא לשמים, ובכ"ז יכולים שהפוסים לקוח זא"ז צדבר רשות,

בלא ידיעה ברורה שהוא השליח, ולמא מלא הכרשאה, או יוחזק בשמו הכתוב בהרשאה ל' יום, וצפרט האידנא דשכיתו רמאי, לדעתו כל החששות שהעלה ברוב חכמתו ל"ש במקום עגון כמו שסיים כה"ר במכתבו הראשון, דלא משקר אינש דעבידא לאגלווי, ומה שהעלה לחוש לפי הענין והזמן, כיום דבריו לדין, ועיין צ"ח פרק החולץ שם, אך במקום עגון ל"ש, דהא גם לצ"ד עלמו מהמניין וכותבין ונוהגין אף שאינם מכירים, וגם צופה לבור ואומר כתבו ותנו כותבין ונוהגין, וכיון דבמקום עגון שפיר דמי ולאנו מחשש אסור חורה, ואף שלא צ"ח חן לנו לצדות חומרות יתרות כל שאנו מציינים שהענין אמת, רק צ"ח חן חושש שלא כתבו בדיונים בדרך גביע צמותה תלחא רק בלשון עדות צמלמא, ויש כאן מפי כהבס, ולא מכחי קיום חתימתו, ולדעתו כל הוכי לזרין צ"ח מנד הדבר צמלמו בצדיו נפשות שאף שידעו הכל שהרג לא יומת רק עפ"י צ"ח, וכן קה"ח וחליטה ומאן לזרין לכתלה צ"ח עכ"פ, הרי הם נעשים צ"ח, אבל בגט ודומיו שא"ל כלל צ"ח אינם נעשים דיונים, וי"ל ראייה לזה מקרא דתקת משפט לפרש"י בסנהדרין ל"ד צ' דמוכה מינה לזרין ראייה שיוכלו לעשות צ"ח, וממנו נובע גם פרש"י צ"ח (ק"ח צ') [ולפ"ד תהורן צ"ח קושית הכה"ס שם], ול"ש כאן לא תהא שמיטה וכו', שהחסרון משום שלא נעשו דיונים הוא, ומנוסה העור צ"ח קמ"א "דאם נתקיים בדיונים קבלת הגט מתירין האשה" אין ראייה, שהרי לא כתב נוסח ראייה לאשה המתגרשת אלא סמכין אגט שצירה, ור"ה בשליח קבלה שגירו צ"ח אפילו מת הבעל, וגררר דאפילו קרע קרע הכובג לקורעו שלא תגבה כתובתה צ"ח או ע"ס אחר אבל לינשא מועיל שפיר, ועיין בחשבון (סימן א') ובצ"ח צ"ח ז"ל שהקילו רק משום מנהג הקריעה, אלמא דבלא"ה אינם נעשים דיונים, ומזה ראייה לעיקר הדין כדברי, אך למעשה צ"ח גם אינו מסכים להקל במקום עגון קל"ח כמ"ש, ועל ענינהו שהמנהג להחיר בשטר כזה להנשא, ובכגון זה אמרין כמ"ס אם יבוא אליהו ויאמר אין חולצין בסגול אין שומעין לו שכתב נבגו (ובמחז"ק צ"ח), ל"ש לדעתו צ"ח מנהג, דעפ"י רוב נאמח במקום שידועים מהגורשין או אינם יודעים מהנישואין, אך צמח צנקל להשיג גביע מאדעססע מעד אחד שיטעף להשליח, ולו הגיעני מכתב כה"ר לפני שצוה ימים היה צ"ח לתקן הדבר ע"י אדם נאמן שנסע לאדעססע, וגם עתה אין צ"ח חשש עגון כלל.

עתה צאחי ע"ד פלפולא עבא שהבוא לי כה"ר במכתבו ואחור דעתי צפרעות כצקשור, ראייה דברי המרדכי ריש האומר ממנהגי (געיין ס"ג צ') שצריכה צ' כתי עדים וכו', דל"ח לכתלה למסור הגט לידי שליח לקבלה על פיו שתוחר להנשא צעדי אמירה ולי"ח לתקלה, י"ל מלשון המשנה לריב"ז צ' כתי עדים וכו', אלמא דסגי לכתלה צ' כ"ע שא"י זו מזה, ואין לומר כדחית כה"ר דמירי שהבוא השליח כתב מצ"ד ששפחתו שליח, דא"כ סגי צעדי קבלה לאחד ממעידים שהבוא כתב מצ"ד שחמרה, וכ"ש לדברי כה"ר שאין הצעל השוד לקבלה צ"ח שמים, ליסגי צעדי קבלה שמשחצר שלא עשה שלל דין למסור בלא עידי שליחות, ואם שאינו מסכים לסדרת כה"ר צ"ח, דלא מקרי ככה"ג קלקול צ"ח שמים כיון דיבוא לידי צירור, מ"מ אינו חשוד צ"ח כיון שלא יוכל לקבלה, דהוא יודעת שלא עשה שליח, אלא ודאי שרי למסור לכתלה ולי"ח לתקלה, ובמנהגי מוכח דהצרכה צ' כ"ע הוא שצ"ח שצ"ח לינשא לפנינו, אמתה מה ש"י כה"ר לתקן דדוקא בגט בלא עדי חתימה כדמוקמינן במנה דב' כ"ע כה"ר דש"מ כתי [כ"י הורה געין מ"ש צ"ח] הוא דמסרין להשליח שאינו שליח לקבלה ברור לנו, דלא תוכל

להנשא בלא עדי מסורה וכו' יאמרו שראו המסירה לידי השליח, וכ"ז שלא יבואו עדים על השליחות לא תנשא, אבל צעדי חתימה חיישין דלמא לאו שליח הוא, סברתו אלימחא ה"א, אך לדינא הא מוכח בגמרא דרק משום דר"ה מוקמינן הכי דקשה דהסגי בדחזו גט צ"ח מכתב צ"ח עדי אמירה, אבל לסמוך על עדי קבלה לחוד ליכא מ"ד, ולר"ה חיידי מהני בחתום צעדי חתימה, ועוד ח"ס אינא דסגי צ"ח לחוד ל"ש דלינקוט תנא בלא עדים דצריכה צ' כ"ע, כיון דסגי צעדי אמירה וחתימה, אבל אי צעין ראו צ"ח גם בגט חתום שפיר נקיע תנא בלא ע"ח לבצורי בכתות, ועוד דגם כדשני הא מני ר"א לא הדר משגורא קמא דמי נפיק גיעא וכו' דלא אמר אלא, וגם מוכח ממשנתו דמי קרע, דודאי לא צכדי נקיע קרע ובשעת הגזרה, אלא ודאי דצ"ח קרע ל"ש שתי כ"ע, ודפריך בגמרא קרע ל"ל, פרש"י כלומר ל"ל למקריעה, ר"ל דל"ש למחני בגווגא דקרע, וגם הל"ל נקיע דלא שכיח שיקרע צ"ח שלא לצורך, ועוד אפשר דצ"ח מוכרח לקורעו נאמן בקרעו צמגו דלא היה קורעו, עכ"פ מוכח דכשהגט לפנינו א"ל עדי קבלה או אמירה אף בדליכא עדי חתימה, וי"ל העטם לפי שאנו דנים על שעה ביאתו לקבל גט מהבעל, שאם היה מצקש לתת לו בדרך שליח להולכה ודאי היה נותן לו במכש"כ שנתן לקבלה, להכי נאמן על שליחותו צמגו לענין זה שצ"ח הגט לידה או שיבוא עכ"פ השליח אלא שיוכל לתת לה, וי"ל דהוכ מגו לחי עענה שרצונו להיות שליח לקבלה, דככה"ג דמני למעבד תרצונו שיאמר שהיא עשאתו לקבלה, ורצונו להעשות להולכה ג"כ, משום דשמא לא ימלא עדי אמירה וכעין שאנו עושים בגט מומר, וכה"ג אמרין מגו לחי עענה, אך שיעירו עדי קבלה שקבל גט זה מהבעל, וא"כ יוכל לבוא לידי תקלה כשנתן לו גם בלא עדי חתימה, אע"כ ל"ח לתקלה, משום דאין השליח חשוד צ"ח, דלא שצ"ח התירא לבקש מהבעל שיעשו להולכה כ"ל, אבל נקיע הגט קודם שצ"ח השליח למקום האשה אינו נאמן בלא עדי אמירה, ואפשר דצקש צעדים ואמר בשעת מעשה נאמן כשיבוא שליח למקום האשה, שלא צעה הגזרה, צמגו דלא היה קורעו [וכעין דברי הש"ך ע"כ סק"פ], ותכן לפ"ז יותר קושית הגמרא קרע ל"ל, ופרש"י במשנה שככת "אחור השליח" יכונן לפי הניל דכל הרבנות לזרין צ' כ"ע הוא רק בחזר השליח, ולהכי דוקא צקע כיון שהוא במקום האשה כ"ל, וגם קושית הגמרא לר"ה אחאי צעי עדי אמירה הוא רק בחזר משום מגו.

סימן יז

להנ"ל בענין מחצלות. — אם יש בהם גזירת תקרה.
דבר המהלכות שכתבתי להוש לגזרת תקרה, ולא ידע כה"ר איך נוקי להביא דאמרו (סוטה י"ע צ') צמחלה מסככין צהן, אולי קצתו יותר מדאי צפעס ראשונה מערדה ההג, אך כמדומה לי שכתבתי דאי לא הוכ ס"ל הא דרב אמי הוינא דהיק ומוקי בצחות מכ"ה קנים, אך אפילו ח"ס נאמר שאז ע"כ היינו מהלקים צ"ח זו לחצולה [אשר לא אוכל לתאר זה החילוק במחשבותי]. עכ"פ לדין לדינא שזין הם צעיינו כיון דהשכחן צירושלמי ספ"ק דהורו להחיר ראשי מעדנים ענין שאמרו בגמרא דין בחצולה, אלא שהקשו עליו ממשנתו, ומ"מ לא אהויב דלויכא לאוקמי בצחות מכ"ה קנים, ולדין ליכא קושית כלל כדקו"ל בר' אמי, למח זה נחלקו על אמורא ההוא צ"ח שום סצרה ור"ה, ועלינו לקיים דברי חכמים כל זמן שלא נדחו, וכ"ש כשהזרו ונחלו ומסחצר עשמייהו.

סימן יח

להג'ל בעניני טריפות.

מה שאל כה"ר להדגש בדבר חולי הנמלא צבחות שנתברר ע"י הרופאים שהוא חולי המעריף כדקדקן וכיוצא בו וכתב ד"ש לשמוע להרופאים בדבר המהדגש לפי הזמן, הנה צבחות הענין הלא חומר כעין שכתב צכר"פ ס"ח מ' ע"ד אה"י ז"ל בדין נטילת הלב, שראשית דבריו מתוק מדבש ואחריתם מרה כלענה, כן דברי כה"ר מהול נופת ופגז במרוצים ורש"ש, כי סברתו להוסיף לדבריהם ע"פ ולצדוק, ואם יוחזק סימני טריפות שהוא חף צמטע דשכח היידיים לחתמו בודאי לצדוק לכל ההולות כהנה, אך אשר יצדד לשמע להם צממני טריפות חדשים לפי הזמן, הוא דבר שאסור לשומעו, ואם נשמע להם להחמיר ק"ו להקל, דעפי יש נסמך צאומרים שבדלי יחיה מנה שאומרים וימות, ולא ראינו חיות ראיה, ואולי איכא סמא דלא ידעו ליה, ואפילו אם יאמרו שנסו בכל הדברים שנעולם [הוא דבר שא"ח] מ"מ איכא למימר דאי עבדי ליה צגונא אחרינא הוי מוטיל, ואולי רק הלא שנסו לא נתפאה ומ"מ אפשר לאחרא שהתפאה, שהרי הכשרות לא בהכרח שיתפאו והכל לפי טבעו, ואם נשמע להם כנ"ש שנשמע להם למה שיאמרו שיש תרופה להחולי שמו חז"ל צממני טריפות, ולפי זה יסגרו ח"ו דלתי בית המדרש, ולא ידרשו עוד דבר ד' זו הלכה רק צרופאים לאמר תנו לנו בשר ונאכלה, ישחקם הדבר הזה ולא יצאו צקהל ישראל, והמחמיר כגון זה בלי ספק יאמרו לו כמאמר הריוח לאכלא אריבא (ירושלמי פ"א משנת ה"ד) ונעריה עליו עד דייבול, ואחר אכלנו בשרא אהבא דחז"ל, נשית לב לדעת על מה הטבעו וסודותם, את אשר יבינו החוקן דעת וידענו, ואת ההתוס מאתנו נשמור ונעשה כמלות המלך, ונהלם פניו להחיר חשכת פינינו, ועלינו לעסוק בדבר הלכה בהנאלי כפול, בהן קודם, אם לקיים דברי חכמים הן, ולא נחוצו לנו בחרות הנוצצים מים זרים, רק צמח שכורשנו נחבונן עד מקום שידנו מגעת צכ"ד.

מ"ש בגמרא (חולין י"ד א') דאי דברי סמא חיי, לא אמרו כלל אהנך עובדי דכליות וגו', ולא כמ"ש כה"ר דדוקא משום דגמרי דאי דברי לה אהני מילי דחיי, דאקריבא ובה חזיק דמחא, ענו רק ובי להבויף וכו', וגמרא הוא דפריך לקבועא דמלתא, דמהני כיילא לן דתלי בחיותא, ומשני גמרי וכו', ר"ל כל, בלעדי הן דמנינו, יש להם פואה, ואולי כלן נאמרו מסויין בכל פריי האברים, ואף דמנינו חשיב נקודת ופסוקה צדה, מ"מ כלן נאמרו לאיסור, ומ"מ בלא גלוי דקרא דמסוכנה שריא, ה"א נהי דבהלכתא ליכא חלא הן, היינו לכללא שאסורים לעולם, אבל שארי חסרונות וחלויים שאינם ממייתים בהכרח מ"מ כשהגיעו לפעמים לשפרי מות מהגבורה המהלה ומחולשה בהכרח או מהמחא זקנה ורעבון וכדומה כאלהה דכח וחצרותיה, דל"ש למחשבותו שאין להם חלא מקומן ופעתה, אסורין, אבל השתא דגלי קרא דצממני חסרון דוקא, ושייך אשר יורוך גם בדבר שהוא הלי"מ מכיון כידוע צדיני זקן ממרא, אך אפילו אם נאמר דכך גמרי הוא מדברי חז"ל ולא הלכה למ"מ, מ"מ הורונו לדורותינו, ואם יאמרו הרופאים להבויף לא נאכלה ולא נשמע, [ואפילו יאמרו שסוף זה לנקודת אבר המעריף, אין בדבריהם הכרעה כגון זה לומר שאין רפואה וסגולה להליל מערפות רק צממני טריפות המות כרוך צה], ועינוניתא דורא שכתבו הראשונים דהשתא דחזיק דלין צממנא שהי ורדות מעריפין כפי הנהיג צממנו, וכן בהכרח הורדא, הנה ג"ה הלא צממני ז"ל (צ"ח חולין מ"ז א') מילתא אחרינא ה"א, שהסרין צריכה נמנה הוא בין הטרפות רק הכשירו בורדא משום דכל חיוי צריכתא הכא

אית לה, והשתא חזיק דליחא, וגם הא לאו מילתא מסמכתא בפשיטות היא, וכל דבר המציא צבירות, עפ"י דברי חז"ל או קבלת הגאונים, לאחד מערפות המנויות, הוי טרפה כאלו כבר הגיע להאחד מהערפות, ואינו הי י"צ חודש מעכשיו, דבספק מכשירין אוהו צבחות י"צ חודש מעת הרעוהא.

וג"ל דאצותו דכולהו, דעל שם כופן ואסרו, הוא דרוסה, דאפילו לא הגיע רק צבצר בפנים או צהון לכל חד כדאית ליה או צמטע הגרצת אסורה משום דהלחולי מהלחלא, והיינו דמנינו לה צ"ע, ח"כ דמשום סופה מעריפין לה דליהי מלמדא אכולהו, ואף שאפשר להתיר בצבצר נגד אותו מקום ושם ח"ן צה סימן טרפה דאפילו חיות יכולה להיות הויא כמסוכנת דלא מנכרא, מ"מ ביון שנתפאה שעה אחת ח"ן לה תקנה, וכדעת הרשב"א (ה"א צ"ב ש"ג) לענין נהנתו רגליה ודומיה, והחילוק שהולקו צבז ביון צדיי אדם וצדיי שמים אינו כפשיטת שברי למדו מעריפה לעובר דל"ל תקנתא אף צדיי שמים, רק שכל דבר שיש לו תקנה צדיי אדם ואפ"ה אסרתו חורה ע"כ לא מהני ליה תקנה, דאי מהני יוכשר גם קודם תקנה ביון דיש לו רפואה, אבל דבר שהתקנה רק צדיי שמים כסכרסא כסדרן אמרינן שלא אסרה תורה רק אותן שא"א להם להעלות קרום, ויכרות הם לצקוים ואנחנו לא נדע, ואולי רוב הנקוצים א"א להם להעלות קרום להבי דיינינו להו בודאי עריפה, ומה"ע מפלגין רק בדרכה ודומיה צין אמרי דבריו לגדוים ועלולים בזהו מין עגמו, ואסרינן צג"ע אף שיש צממני חיות בגדולות, ביון דברו סופו לנקוד ונקודה אסורה צבולו.

ולפ"ז שנינו הני כללי דשמנה טריפות נ"ש להבויף לדין לקוהא ואולי גם חתוכה] משארי שנינו לענין שאר אברים, שאם יאמרו רופאים על אחד מאלה שמעבד החיות צבולת לא יאמרו, כי א"כ היו מוניס חז"ל אותם, אבל צשארי שנינו אמרינן דלא מחמיר סימנין לענין טריפות, ואפשר דא"י לחיות כמסוכנת, וכ"ש כשיאמרו צבז האדם או בהכרח שלא יחיו, נאמין להם אם מומחין וצקוים הם, ונ"מ לרואה דגם גוסם צדיי אדם פעור, ונראה שאין הדבר תלוי צ"א וצ"ש כפשיטת, רק היכי דמחמיר אף דאנו מהמעריפין ביון דבדלש זה הוא למיחא פעור חבו בגוסם צ"א, דלא מחמיר סמנים מ"מ מחמיר, וענין י"א וי"ש משתנה צכ"ד לפי ענינו, כפפאש דכא וחורותה ואפשר לנמסר וצ"ד, ולכן הוביף הרמב"ם צבי רואה פ"ב ה"ה צפעור הטרפה וכתב ויאמרו הרופאים וכו' והיו כמו לו יאמרו וכו', ונראה דה"ה לענין פה"כ הוי כרואה, וקרום מהמחא מכא הולכו לומר דאנו קרום אף שתקנתו צ"ש, נאך נ"ל מלשון דאמרו צושה וצריכה שנאמר לענין ניקב זה בלא זה ונכתב ראשון קודם נקיצה שני דמ"מ פסול דאנו קרום], ולפ"ז ל"ל דשני דכריכה או ריבוק אברים שמחממה נפולה צחמת משום הוא מנקוצה קון או ריבוק שלא מחממה נפולה דבלא"ה לא יכא אסור, חלא ח"ן צקויה צבצר כ"כ, וכהני חוקמים (צכחים ע"ד צי) לעירוב עריפה ענייהו לחוד, והנה הש"ך (יו"ד ס"ח י"ז ס"ק ל"ו) הקשה משם למ"ד צדיקת דרוסה בפנים ע"ש, וכן כרצו האחרונים להקשות דמסכתא כמח גיוני, וגמרא אמרו דמחן דחוקי צולד לא מני לאשכוחי שום גיונא צטרפה ממש, והוכרח לחוקמי צולד וביחידהה, וי"ל דצחמת אפשר שם להקדים כלן על הנאלי אם כשרין הם, ומשום חולין צממנא ליכא צממנא דקיי"ל כר"ש היכא דכתיב ונאכלה, וכמ"ש הרמב"ם ז"ל (פ"ב משחיטה ה"ב), והנה ר"ש חיידי צביעה, כ"כ כתב רש"י שם דאסור משום הקריצהו לפתחך, אך ח"ן רצו לזה צממנא, וי"ל דעממה דחיישינן להסכד קדשים ביון דיש להו תקנה צביעה, ומספק עברה להעריף גם נקוצה קון, וכן ריבוק צחממה נפולה, אצל צבצר דשייך צדיקה ח"ן לחוש כלל, ואפ"י

בהלמיטה הלחית דלא מהני בדיוקה, מימ ליל צה, דאמרין שודאי ימלא הכקב עיי בדיוקה צאוחה שכלעיטה ואז יותרו האחרות עכ"פ עיי בדיוקה כיון דספק הם (*).

ובענין הכשר עומאה אולקין בדגים (חולין ע"ה א') דאמרין דגים דזוער חייהויכו, תלי רק צא"י לחיות לר"ע ואף מסוכנת כמחה, ומציעא ליה כטרפות חי הווא כמיתה צבו אז שיכולין לחיות, כן שיעה רש"י שם, ולהרמב"ם (פ"ב מטו"א ה"ו) דרך אחר שם, דמפי הצעיה לצ"ה דמיתה תלי ומסוכנת טהורים, וצ"ה אי שני"א צזה טרפה ממסוכנת כי הוי דשני"א צבהמ לאסור או לא, ולכאורה נראה בגמרא כמותו, דלפרי"י מה ענין הא לאין צמיון שחיטה כיון דתלי ציכול לחיות.

ולענין שכו יצ"ח דמכני צספק פלוגתא כדי מהרש"ל והש"ך ז"ל (יו"ד שם ס"ק מ"ח), וסבר כה"ר דדוקא להכשיר כולם דכח"ג, אבל להכשיר פרט אחד אינו נראה, ולי"ז בודאי כן דמכני אף לאהרת כמות דמ"ש, ואף ביתרין אין חוששין לס"ד דהרשב"א למיחש אולי יכולה לחיות, רק דלאיסורא הווא כנטול, דלא מסיק הכי כמ"ש הש"ך, ולי"ז ראי' אזה מדפריך (חולין ק"מ א') הווא מחיות נפקא ולי"ז ליתר, ואי משום שדינא כנטול ממעט מחיות אף דהיה, אי"כ תקשי צע"ז ה' ב' ושי"מ שאמרו דלי"ז להכי למעט טרפה דמלחיות זרע נפקא, הא צבה"ג ודאי לא ממעט מלחיות זרע, ומכחי ממעט צמ"ש מחיות, דהא מכחי ממעט יותר אף למ"ד טרפה חיה, כמ"ש תוס', מאחז טעם שזכר, אף לכאורה ראי' להיפוך מסי"פ הקומץ דבה (מנחות ל"ז א') צבה"ג ד' ראשים דמסיק ש"ה דצגולגולת תלי רחמנא, שלפרי"י חסר העיקר מן הספר, וכ"ש לפירוש החוס' אין מקום כלל להחירוק, וגם נראה הכס דבחר דאחא הווא צבא אולא חופיות דפלימו, ואמאי, הא אי"א לו להביע להגהה תפילין ככל הטרפות, ואולי ר' לשיטתו דסימן לטרופה ל' יוב, וכיון דהי ל' יחיה אפילו עובא ואינו טרפה, אף גס זה לא משמע בגמרא, דשאל הווא צבא אחר ל', רק חיפק צבולד, ול"ד הספק הי"ל היה אפשר ליישב הכל, דביתרין יכול לחיות כל שאפשר לו צמלחות, וחייב צפדין משום דצגולגולת תלי רחמנא אינו כנטול, אף אין לומר כן כ"ל, ועוד דהא פטרינן טרפה אף בגלגולת שלם ונפער נמי ביתר דנטול נמי דמי, ואי ל"ש צכי האו כנטול אינו ענין לצגולגולת ת"ר, ולע"ד דהא ח"י כנטול דמי לא יחיה כלל כהו"ר ראש, ומדחי ע"כ הוי ביתר צדרי דלוי או כ"ו גבין ושדרות או כמעי יתר כעק מהצד, ופריך עכ"פ כיון דצגולגולת השניה אין לה גוף, ואחיו פה"ב צעינן שיעור שלם מדפטרין טריפה, למח יתן עשרה סלעים, ומשני דצגולגולת הילא, וכיון דיש לו גולגולת צר קיימא חייב (*).

ובל הדברים הי"ל למ"ד טרפה אינה חיה, ולמ"ד חיה ע"כ נמסרה הלכה מסוי על כל פרט מהטרפות, דצג"ה מה נשתנו חלו, ומ"ש כה"ר דרפואה אין להם, אי"כ כל מומין קציעים ומחוסרי אבר נעריק, ואי משום חולשא, גס נשמעה ידיו וכדומה חולשא הם ומותר, וכפי שיעה החוס' צמ"ה הם מהנווים וחולקים ולי"ע למ"ד אשכחא ושכ"פ נראה שקרובין למיתה, וכ"מ מלשון האמור לו שמהקיימות צ' וגי שנים (חולין י"ז צ') ושכ"פ יש צבם חשש מיתה כדפרי"י צע"ז ו' א' ד"ה לנוחא, ומיושבת קושיה החוס' שם ד"ה אהר, וכ"ל ע"כ להחוס' גופייהו לעיל

סד"ה מנין הראשון, דטרפה אינה אסורה לצ"י להקריבה, ושי"כ דמשום שאינה ראויה כ"כ לרע נמנעו להביאם להיזהר, וליע"ע אינם מובנים לי דברי החוס' סד"ה ודלמא וכו' הדע וכו', ידיעה זו למח שאם אינה חיה לא תהיה זרע אחר המצול, ולפ"ז יש לפרש צעייה בגמרא (שם מ"ב א') למ"ד טרפה חיה מנלן, ר"ל מנלן דמקריא חיה לכל דבר, דכל היכי דצעי הויתא וליכא יהור לא ממעט טרפה וצמ"ש רש"י צע"ז י"א א', וכיון שקרובה למיתה מנלן דמקריא חיה, ולי"ז שכלל גדול אליבא דכל הטרפות שצשיעור טרפותן יוכלו לחיות, חזי מכבר כהצ לי צ"ה הרב הקו"ב שחיה, בעטם הדבר צמ"ש (פ"ה מעבודת יוה"כ ה"ה) צפסול טרפה צשיעור המשתלח משום יעמד חי שהוא שלא כעטם בגמרא (חולין י"א צ') משום דאין בגורל קוצב וכו', ומ"מ לדין צנערך אחר ההגלה כמ"ש צמל"מ שם, דצגמרא אי"ל שם אליבא דהא"י דפסק לקמן טריפה יולדת וכו"ש חיה, ולהב"ל הווא מכשיר בכל הטרפות צבה"ג.

ובהך סברא דליתיון כל היכי דיש כובח כגון דמותר לשון חיות דרשין למעט טרפה אף למ"ד חיה, י"ל ליישב כמח קושיות צסוגיא דשלוה קין הי"ל, דהא דמשמע כדפריך ועוד צין למ"ד וכו' מתצרי"י נפקא דמקשי הכל למאי דאמרין לפור טבורה דוקא, ולכאורה קשי צלא"ה, ועוד מ"מ לא מלרטינן מזהצרי"י דוקא ממין חורים וצ"י, ולי"ז שאין דרור, דהא שפנינא שהוא חרסו דרור הווא חרסו תור צתורה, וצ"י מל"מ פ"א מטו"א ה"א ולי"ז שם על כל קושיותיו צזה, דהאמת שיש מניין צחור וצ"י שם דרור וכשרים, וכן לענין שמה דלפור ודאי מוכח מצדית צין הצתורים שיש מניין צחור הנקרא לפור וכו' דלייפי שהוא מין חורים קרי צצנה פ' צ' לפור, עיי צערך ערך דיייפי וערך לל"א, וכו' אז מלוחו המין, אבל צחור פריך צירושלמי פ"א ה"א היכי שייך לפרש לפורים אחיו צחור, כיון שיוכל לפטור עלמו צאין לפור ולפור שאין חורין לא מהני ציה, אף למסקנא שם הוי כולכו לפור, וגם ל"ע לשון בגמרא צין למ"ד וכו' מזהצרי"י נפקא דהא למ"ד אינה חיה מחיות נפקא, והמיתה החוס' שם ד"ה למעט, ותיירוש ממנחות ל"ע דהא כהצ שם דלא קו"ל כן, וגם קושיות צבור שאלח"ז המורות מלד, ובהירוק דרבה ורנצ"י ל"פ אינו מוכן דא"כ ל"ל צבולוה כן ומלן מפסם מלן עם מלן, וגם דצריכס צד"ה לצפרים צע"ג שיוכשר לצבור האסור להדיעו צבה"ה, וגם חוקימתא צהרנ נפש, הא אסור לקרבן, ע"כ י"ל, מזהצרי"י לא מניין למילך דרשא חזתא לגמרי רק דמכני תדרי"י למוכלל צדרש דהיות גס טרפות, וצ"ה מיושצין דברי רש"י ז"ל שגינה כחן צפירוש מכבר מעגלה לשעיר וכחצ דאסור צמוס, כי היכי דלא תקשי אדלא שני דמלערך טבורות לערפות כי היכי דנייתר חיות אמהוסר אבר דלא ידעינן לה מתצרי"י דלא אשכחן ליה פסול בעגלה, לכן נקיע שעיר דאסור צמוס שצנגדו צעוק מהוסר אבר ואחיון הרוויחו מתצרי"י ועבורות ע"כ לשארי פסולים, ויהיוצבו צזה כל הקושיות שצכרו צפשיעות מלצד כ"ע של החוס' היכי משמע מעבורות צוג אחרת שצצב צו להלן אי"ה.

והנה הרמב"ם ז"ל השמיט לגמרי דין מהוסר אבר צצפרי מלורע, נראה דמפרש מכשיר כמכפר כע"ע דלא פסיל צה מהוסר אבר, וא"כ כיון דמסקין דגלי תדרי"י דערפות ממעטין מחיות כדי ליתר טבורות אלוך פסולי דמורא ל"ל ראי' אמהוסר אבר, וצאמה הווא מני לשנוי דלריך טבורות לערפות ליתר חיות אמהוסר אבר, רק משום דצאמה כשרין מחו"א ל"ה הכי, ולדברי הרמב"ם הללו יש ליישב הלשון שמשנה צדרינא מצבולכו דאמר הבי"ע צעוק וכו', דהווא פליג אבולכו צמאי דאמר דצעי קרא אהק

(*) עיי בחלק ראשון בהגהות לובחים שם ברש"י ד"ה נפולה.

(*) עיי בחלק ראשון בהגהות למגחות שם ובחזו"א מנחות ס"י מ"ב סק"ד.